

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет економічний
Кафедра менеджменту

Затверджено

На засіданні кафедри менеджменту
економічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 2 від 30.08.2023 р.)

 Завідувач кафедри
проф. Олександр КУНДИЦЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА»»,

що викладається в межах ОПП «Менеджмент організацій і адміністрування»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

2023-2024 н.р.

Назва курсу	ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА
Адреса викладання курсу	79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра менеджменту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління і адміністрування» 073 «Менеджмент»
Викладачі курсу	ДАНИЛЕВИЧ Наталія Михайлівна , кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
Контактна інформація викладачів	Nataliya. Danylevych@lnu.edu.ua ; danylevychnatali@gmail.com ; https://econom.lnu.edu.ua/employee/danylevych-n-m
Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка, 12:00 – 14:30 год. (адреса економічного факультету: 79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, ауд. 304) Також консультації проводяться в день проведення лекцій (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/employee/danylevych-n-m
Інформація про курс	Дисципліна «Психологія лідерства» є нормативною дисципліною для ОПІ «Менеджмент організацій та адміністрування з спеціальності 073 «Менеджмент», яка викладається в 1-му семестрі в обсязі 4-х кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	У поданому курсі розглянуто сутність і характерні особливості психології лідерства в умовах формування і становлення економіки знань в Україні. Обґрунтовано методологічні засади сучасних концепцій психології лідерства та розкрито механізми їх впровадження в практику провідних світових компаній. Значну увагу приділено практичним аспектам психології лідерства і можливостям їх застосування в бізнесі та управлінні.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія лідерства» є розвиток здібностей і практичних навиків студентів з питань психології лідерства, засвоєння знань з психології бізнесу, лідерства та комунікацій, вивчення психології особистості бізнесмена та управлінця, основ ділового спілкування та принципів ведення ділових переговорів; оволодіння знаннями з етики бізнесу та лідерства, вивчення психотехнологій та технік особистої роботи лідера. Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія лідерства» є: <ul style="list-style-type: none"> - поглиблено вивчити основні світові теорії трактування природи лідерства, здійснювати їх порівняльний аналіз; - засвоїти предмет, завдання та базові категорії психології лідерства; - оволодіти знаннями щодо психологічної структури лідерства

	<p>згідно різних науково-психологічних підходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформувані закономірності формування, чинники та механізми розвитку лідерства; - оволодіти знаннями щодо основних науково-психологічних типологій лідерства; - сформувані практичні навички застосування знань в галузі психології лідерства.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія бізнесу та управління: навчальний посібник/Н.І.Жигайло, М.О.Кохан, Н.М. Данилевич; за ред.проф. Н.І.Жигайло.-Львів:ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 2. Психологія бізнесу та управління: навчальний посібник/Н.І.Жигайло, М.М. Цимбалюк, М.О.Кохан, Н.М.Данилевич, Н.Б. Демчишак, О.С. Дмишко, І.В. Зошій; за ред.проф. Н.І.Жигайло.- Вид.2-ге, переробл., доп. - Львів:ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 3. Комунікативний менеджмент : навч. посібник / Наталія Жигайло. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 368 с. 4. Савельєва В. С. Психологія управління: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2006. - 320 с. 5. Технології роботи організаційних психологів: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів після диплом. освіти / За наук. Ред.. Л.М. Кара мушки. – К.: Фірма «ІНКОС», 2005. – 366 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Баклицький І.О. Психологія праці. Посібник. – Львів: видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 504 с. 2. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей. – К.: „Центр навчальної літератури”, 2006. – 968с. 3. В.В. Волошина, Л.В. Долинська, С.О. Ставицька, О.В. Темрук Загальна психологія: Практикум: Навч. Посібн. – К.: Каравелла, 2007. – 280 с. 4. Виноградський М.Д., Біляєва С.В., Виноградська А.М., Шкапова О.М., Управління персоналом: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с. 5. Дунець Л.М. Психологія спілкування: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Соціальна педагогіка» та «Практична психологія». — Хмельницький: ТУП, 2003. - 142 с. 6. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 7. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В.Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с 8. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти.: Монографія. — К.: Ніка-Центр, 2000. — 332 с. 9. Карамушка Л.М. Психологія управління: Навч. посібник. — К.: Міленіум. 2003. – 344 с. 10. Карамушка Л.М., Малигіна М.П. Використання інтерактивних технік у процесі підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій до управління: Методичні рекомендації. — К. — Рівне, 2003. — 20 с.

	<p>11. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І., Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 416с.</p> <p>12. Лозниця В. С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. - К.:ТОВ «УВПК», «ЕксОб», 2000. -512 с.</p> <p>13. Основи психолого-управлінського консультування: Навч. посіб. / За наук. ред. Л.М. Карамушки. - К.: МАУП, 2002. - 136 с.</p> <p>14. Платонов Ю.П. Психологические феномены поведения персонала в группах и организациях. В 2-х т.: Т. 1. – СПб.: Речь, 2007. – 416с.</p> <p>15. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів після диплом. освіти / За наук. Ред.. С.Д.Максименка, Л.М. Кара мушки, Т.В. Зайчикової. – 2-е вид., перероб. та доповн. – К.: Міленіум, 2006. – 368 с.</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	48 години аудиторних занять з них 32 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 72 години самостійної роботи для очної форми навчання. 20 години аудиторних занять з них 14 годин лекцій, 6 годин практичних занять та 100 години самостійної роботи для заочної форми навчання.
Очікувані результати навчання	<p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного професійного рівня (з експертами з різних галузей знань/видів економічної діяльності); - здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети; - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом; - здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх у процесі управління людьми; - здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. <p>Програмні результати навчання (ПРН)</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструвати лідерські навички та вміти працювати у команді, взаємодіяти з іншими людьми, впливати на їхню поведінку для вирішення професійних задач; - організовувати та здійснювати ефективні комунікації в середині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті; - забезпечити особистий та професійний розвиток, планування власного часу.
Ключові слова	Психологія, лідерство, лідер, розвиток організації, комунікація, імідж, бізнес, управління
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій та консультації для кращого розуміння тем

Теми	<p>Тема 1. Психологія лідерства як напрямок у психологічній науці Тема 2. Психологічні аспекти аналізу бізнесу як діяльності Тема 3. Особистісний чинник в управлінні бізнесом Тема 4. Психологічна управлінська консультація Тема 5. Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства Тема 6. Комунікаційний процес в організації та ефективність управління Тема 7. Ораторське мистецтво лідера</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>іспит в кінці семестру письмовий</p> <p>Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань протягом семестру.</p> <p>З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - для поточного контролю - усне опитування, проведення тестування, розв'язування задач, розгляд ситуацій; - для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання; - для підсумкового контролю – проведення письмового іспиту.
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін як менеджмент, лідерство і групова динаміка, психологія, основи креативного мислення, управління персоналом, креативний менеджмент та інших достатніх для сприйняття категоріального апарату цього курсу, розуміння наукових джерел з такої проблематики. _____</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Презентація, лекції, комплексні модулі та завдання; електронні матеріали з відповідного курсу та інших пов'язаних курсів у системі (платформі) Moodle, колаборативне навчання (групові проекти, спільні розробки), проектно-орієнтоване навчання, дискусія, написання спільних наукових праць та розробок.</p>
Необхідне обладнання	<p>Вивчення курсу «Психологія лідерства» потребує використання загально вживаних програм і операційних систем та електронних матеріалів платформи Moodle.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття: 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20. • модульний контроль: 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20. • індивідуальне завдання: 10 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10. • іспит: 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p style="text-align: center;"><i>Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит.</i></p> <p>При викладанні дисципліни «Психологія лідерства» використовуються такі методи контролю:</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних</p>

занять й змістових модулів і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є контрольні роботи і тестування.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни «Психологія лідерства» є:

- 1) систематичність та активність роботи на лекційних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) виконання самостійних (індивідуальних) завдань;

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;
- результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і проводиться у формі письмового іспиту.

Засоби діагностики успішності навчання

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань протягом семестру.

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю - усне опитування, проведення тестування, розв'язування задач, розгляд ситуацій;
- для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання;
- для підсумкового контролю – проведення письмового іспиту.

Засоби поточного контролю:

Засоби контролю	Кількість балів
Поточне опитування на лекційних заняттях	20
Тестування за змістовим модулем	20
Індивідуальне завдання	10

Засоби підсумкового контролю:

Засоби контролю	Кількість балів
	Очний /заочний
Письмовий іспит	50

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають індивідуальне письмове завдання.

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх

оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Питання до екзамену

Перелік питань для проведення підсумкової оцінки знань

1. Визначення поняття, предмет та завдання психології лідерства.
2. Сутність та особливості лідерства.
3. Підвищення ефективності праці персоналу через стимулювання і формування сталих мотивів.
4. Розкрийте суть (зміст) поняття особливості ділового спілкування.
5. Формування сприятливого психологічного клімату на підприємстві.
6. Формування і динаміка команди (колективу) працівників.
7. У чому полягають конфлікти в процесі бізнес діяльності.
8. Способи і засоби розв'язання конфліктів.
9. Процедури примирення в бізнес діяльності.

10. Розкрийте у чому полягає суть процесу активізації діяльності персоналу.
11. Психологічні засоби створення привабливого іміджу лідера і організації.
12. Яка роль психокорекції поведінки в створенні позитивного іміджу керівника-лідера.
13. Розкрийте зміст, поняття -- психологічний імідж організації.
14. Психологічні забезпечення ефективної реклами.
15. Психологічна допомога в плануванні реалізації ефективної кар'єри сучасного лідера.
16. Поясніть у чому полягає сутність соціально-психологічного тренінгу як форми навчання керівників і персоналу.
17. Розкрийте суть, зміст та поняття психодіагностики в психології лідерства в бізнесі.
18. Психологічний аналіз підприємця-лідера.
19. Психологічні основи гуманізації бізнесу.
20. Яка роль психологічного клімату в організації.
21. Охарактеризуйте основні види психологічного клімату в організації.
22. Шляхи формування сприятливого клімату в організації.
23. Психологічний аналіз комунікації в організаціях.
24. Роль зовнішніх комунікацій у формуванні позитивного іміджу організації.
25. Комунікативні бар'єри: причини виникнення та шляхи подолання.
26. Поясніть, чому поради психолога сприяють успіху лідерства
27. Розкрийте основні функції психологічного аспекту добору кадрів.
28. Фактори, які впливають на прийняття рішень.
29. Організація і проведення ділових зустрічей керівника-лідера.
30. Основні мотиваційні теорії в управлінні.
31. Принципи та шляхи керування стресом менеджера.
32. Аналіз мови як складової комунікації.
33. Основні якості, якими повинен володіти лідер.
34. Шляхи вдосконалення керівництва колективом.
35. Функції конфліктів в управлінні.
36. Психологічні залежності особистості та шляхи їх подолання.
37. Професійні кризи особистості та шляхи їх подолання.
38. Стилi прийняття рішень. Умови їх застосування.
39. Визначте підходи до прийняття рішень.
40. Необхідні риси характеру для професії підприємця.
41. Основні психологічні особливості бізнес діяльності.
42. Основні теорії лідерства.
43. Характеристика групи як соціального феномена.
44. Групова динаміка і її рівні, управління груповою динамікою.
45. Умови ефективності групового вирішення проблем.
46. Особливості ефективної команди?
47. Розкрийте зміст технології побудови команди.
48. Які методи використовуються для підвищення ефективності команди?
49. Основні візуальні засоби спілкування?
50. Прийоми встановлення контакту.

Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.
-------------------	--

СХЕМА КУРСУ «ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА»

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Психологія лідерства як напрямок у психологічній науці	4	1
2	Психологічні аспекти аналізу бізнесу як діяльності	4	1
3	Особистісний чинник в управлінні бізнесом	4	2
4	Психологічна управлінська консультація	4	2
5	Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства	4	1
6	Комунікаційний процес в організації та ефективність управління	4	1
7	Ораторське мистецтво лідера	8	1
	Всього	32	8

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Психологія лідерства як напрямок у психологічній науці	2	1
2	Психологічні аспекти аналізу бізнесу як діяльності	2	1
3	Особистісний чинник в управлінні бізнесом	2	
4	Психологічна управлінська консультація	2	1
5	Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства	2	1
6	Комунікаційний процес в організації та ефективність управління	2	1
7	Ораторське мистецтво лідера	4	1
	Всього	16	6

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Психологія лідерства як напрямок у психологічній науці	12	14
2	Психологічні аспекти аналізу бізнесу як діяльності	10	16
3	Особистісний чинник в управлінні бізнесом	10	16
4	Психологічна управлінська консультація	10	14

5	Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства	10	14
6	Комунікаційний процес в організації та ефективність управління	10	14
7	Ораторське мистецтво лідера	10	14
	Всього	72	100